

MORI ŌGAI
vita sexualis

colecție coordonată de Ana Antonescu

MORI ŌGAI (1862-1922), pe numele lui adevărat Mori Rintarō, este, alături de Natsume Sōseki, unul dintre scriitorii reprezentativi ai literaturii japoneze moderne de după Restaurația Meiji. Născut într-o familie de doctori, el a dus mai departe această tradiție, fiind, la 19 ani, cel mai tânăr absolvent al Școlii Imperiale de Medicină din Tōkyō. După terminarea facultății a devenit doctor militar în armata japoneză și, la scurtă vreme, a fost trimis la specializare în Germania. Șederea în Europa (1884-1888) l-a ajutat, pe de o parte, să acumuleze cunoștințe despre medicina occidentală și mai ales despre igienă, iar pe de altă parte i-a deschis gustul pentru literatura europeană. Întors în Japonia el a contribuit la dezvoltarea științifică a medicinei nipone, dar și la crearea literaturii moderne japoneze, atât prin traducerea autorilor europeni, cât și prin propriile romane, nuvele și eseuri, scrise sub influența lecturilor din perioada petrecută în Germania. Printre operele sale cele mai importante se numără *Maihime* (*Dansatoarea*, 1890), *Gan* (*Gâștele sălbatice*, 1911-1913) și nuvelele istorice din volumul *Abe ichizoku* (*Familia Abe*, 1913). Romanul *Vita sexualis* a fost publicat în 1909 în revista *Subaru*, dar a fost imediat cenzurat, din cauza conținutului, considerat, la acea vreme, pornografic. În timp însă, Mori Ōgai a fost reabilitat, romanțierul Satō Haruo considerând *Vita sexualis* „o lucrare esențială pentru cunoașterea acelei perioade din istoria modernă a țării noastre”. Personajele, începând cu protagonistul Kanai Shizuka, un alter ego al lui Mori Ōgai, au ca model persoane reale din epocă. Cu toate acestea, umorul naratorului deosebește *Vita sexualis* de romanele naturaliştilor japonezi, față de care el a avut întotdeauna o atitudine critică.

MORI ŌGAI
vita sexualis

Traducere din limba japoneză
IRINA HOLCA

NEMIRA

Coperta colecției: Dana MOROIU, Corneliu ALEXANDRESCU

București: Nemira Publishing House, 2010
ISBN 978-606-579-079-7

I. Holca, Irina (trad.)

821.521-31=135.1

Mori Ogai
VITA SEXUALIS

© Nemira, 2010

Redactor: Ana ANTONESCU
Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

La prețul de vânzare se adaugă 2% reprezentând valoarea
timbrului literar ce se virează Uniunii Scriitorilor din România.

Domnul Kanai Shizuka e filozof de meserie.

Conceptul de „filozof“ merge de obicei mână-n mână cu scrisul de cărți, dar domnul Kanai, în ciuda faptului că asta-i e ocupația, n-a scris nimic până acum – în afară de lucrarea de diplomă de la absolvirea Facultății de Litere, pe neobișnuita temă: „Studiu comparativ despre filozofia prebudistă și cea presocratică.“ De-atunci încolo n-a mai pus mâna pe stilou.

Dar, aceasta fiindu-i meseria, ține cursuri de istoria filozofiei premoderne la catedra de specialitate a facultății. Se pare că studenții preferă cursurile lui celor ținute de alți profesori care au deja zeci de tomuri scrise. Se spune că sunt mai interesante. Domnul Kanai abordează diverse subiecte într-un mod foarte direct și adesea le pune într-o lumină nouă și neașteptată, ceea ce lasă o amintire de neșters în mintea studenților. De multe ori își începe explicațiile folosindu-se de argumente aparent străine de problema

în cauză, iar studenții sunt uimiți de iluminarea bruscă la care ajung atunci când domnul Kanai termină de vorbit. Se zice că Schopenhauer ținea un carnețel în care își nota tot felul de fapte diverse pe care le citea în ziare și pe care le folosea apoi ca materie primă pentru discuțiile sale filozofice. Asemenea lui, domnul Kanai folosește absolut orice ca suport pentru explicațiile sale. Chiar și în timpul unor cursuri cu un conținut cât se poate de serios, nu rar se întâmplă să citeze din romanele la modă ale vremii, surprinzându-și astfel mereu studenții.

Evident, citește multe romane. Când pune mâna pe vreun ziar sau pe vreo revistă, nici nu se uită la editorial: îl deschide fără ezitare la pagina cu romanul-foleton curent și se afundă în lectură. Totuși, dacă autorii romanelor respective ar ști ce-i trece prin minte atunci când le citește opera în ziare, s-ar face foc și pară. Domnul Kanai nu consideră foiletoanele apărute în ziare „artă“, pentru că el cere de la o operă de artă ceva mult mai măreț și mai nobil, și nimic din ce-a citit până acum n-a reușit să se ridice la înălțimea așteptărilor lui. Totuși, domnul Kanai găsește ceva interesant și aici, și anume psihologia autorului, motivația care se ascunde în spatele actului de a scrie. Așadar, dacă un autor încearcă să redea pe hârtie ceva trist sau tragic, efortul acestuia i se pare domnului Kanai de-a dreptul comic; pe de altă parte, un

fragment de proză comică îi lasă adesea un gust amar, întristându-l peste măsură.

Nu o dată i-a trecut prin minte să se apuce și el de scris. Și deși filozofia e meseria lui, n-are de gând să pună bazele propriului sistem filozofic, așa că nu se gândește să scrie ceva în domeniu; mai degrabă ar vrea să încerce să scrie romane sau piese de teatru. Dar, după cum spuneam, el așteaptă prea multe de la artă, nu-i e deloc ușor să pună mâna pe stilou și să se apuce de treabă.

Chiar de curând, Natsume Sōseki a publicat un roman. Domnul Kanai l-a citit cu foarte mult interes și s-a simțit impulsionat să scrie ceva și mai bun și mai interesant, dacă s-ar putea. Dar, nu peste multă vreme, ca răspuns la *Eu, motanul* de Sōseki, a apărut și *Eu, motanul numărul doi*, și *Eu, câinele*, drept care domnului Kanai i s-a risipit brusc tot entuziasmul.

În curând, naturalismul a devenit foarte la modă în Japonia, dar pe domnul Kanai romanele scrise de adepții acestui curent îl lasă rece – nu-i vine deloc să se ia la întrecere cu ei. Deși i se par cât se poate de interesante scrierile de acest gen. Găsește deopotrivă ciudat faptul că, în orice roman naturalist, autorul face ce face și descrie în mare detaliu apucăturile sexuale ale personajelor sale, iar criticii laudă peste măsură o asemenea tendință, spunând că scriitorul în cauză a reușit să redea viața „așa cum este ea”. Pus în fața unei astfel de situații, domnul Kanai se

întrebă, pe de o parte, dacă se poate spune că viața chiar este așa cum o descriu naturaliștii, iar pe de alta dacă nu cumva el a rămas singurul om de pe planetă căruia-i este indiferent sexul, și dacă nu cumva o suferi de vreo disfuncție fizică, cum ar fi frigiditatea... Gândul i-a trecut prin cap și în timp ce citea romanele lui Zola, de exemplu scena când protagonistul îi spionează pe bărbatul și femeia din colonia de muncitori care trăiesc în condiții de-a dreptul subumane. Citind fragmentul respectiv, întâlnirea amoroasă dintre cei doi nu i s-a părut neverosimilă, dar, cu toate acestea, n-a putut să-și reprime întrebarea: oare ce l-a făcut pe Zola să simtă nevoia de a descrie rendez-vous-ul lor atât de detaliat? Întâlnirea în sine e, probabil, ceva absolut posibil în viața de zi cu zi, dar ce câștig îi poate aduce autorului descrierea ei cu lux de amănunte? Iată ce nu poate să înțeleagă domnul Kanai. Cu alte cuvinte, problema pe care și-o pune el este dacă nu cumva tendința autorului de a se concentra excesiv asupra elementului sexual nu e un semn că acesta ar suferi de dereglări comportamentale. Nu-i imposibil ca romancierii și poeții să fie cu toții posesorii unui libido supradezvoltat. Aceasta ar putea avea legătură și cu teoria lui Lombroso despre geniu. Învățații din școala lui Möbius¹ spun și ei că nu e om care să-și fi lăsat numele în istorie și

---

¹ Paul Julius Möbius (1853–1907), psihiatru german (n. tr.).

să nu fi fost bolnav psihic, într-un fel sau altul. Totuși, naturalismul japonez atât de în vogă în ultima vreme pare să fie altă mâncare de pește. Ca un făcut, o mulțime de oameni s-au apucat să scrie același lucru, în același timp. Criticii regăsesc în scrierile respective viața „așa cum este ea“. Ba mai mult, chiar și psihiatrii au început să spună pe la toate colțurile că orice aspect din viața omului stă sub semnul sexului, ceea ce l-a făcut pe domnul Kanai să devină din ce în ce mai suspicios.

Între timp, a ieșit la iveală și incidentul „Debakame“. Un muncitor pe nume Debakame, care avea obiceiul să se strecoare și să tragă cu ochiul la femeile care se spălau la baia comunală, s-a luat într-o zi după una din ele și a violat-o. Un incident cât se poate de obișnuit – mii de asemenea incidente se întâmplă zilnic, peste tot în lume – și care în ziarele din Vest ar fi fost menționat în treacăt, într-un articolaș de două-trei rânduri. În Japonia, însă, violul lui Debakame a ținut prima pagină zile în șir și s-a făcut legătura între el și curentul naturalist. „Debakame“-ismul a ajuns un fel de sinonim al naturalismului. Toată lumea a început chiar să folosească cuvântul *debaru*, ca verb. Domnul Kanai a ajuns la o concluzie fermă: ori toți oamenii au înnebunit de la atâta sex, ori el e bolnav de o formă unică de frigiditate totală.

Chiar în acea perioadă, domnul Kanai a văzut la unul din studenții lui *Introducerea în filozofie* a lui